

GAISRŲ PREVENCIJOS ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE 2022-2026 METŲ PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punktu, taip pat Gaisrų prevencijos veiksmų plano (toliau – Planas), patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2021 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. 1V-607 „Dėl gaisrų prevencijos veiksmų plano patvirtinimo“, priedo 1.1 papunkčiu ir Savivaldybės gaisrų prevencijos programos rengimo metodinėmis rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2021 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr.1V-851.

2. Programa tvirtinama 2022 – 2026 metams. Atsižvelgiant į programos galiojimo laikotarpio pakitusį teisinį reglamentavimą, gali būti daromi programos pakeitimai.

3. Gaisrų prevencijos Šalčininkų rajone programos (toliau – Programos) paskirtis – mažinti gaisrų ir žuvusiųjų bei traumotų gaisruose asmenų skaičių, rengiant ir įgyvendinant prevencines priemones savivaldybėje, į prevencinę veiklą įtraukiant tokias savivaldybės bendruomenės socialines struktūras kaip mokykla, šeima, bendruomenė, seniūnijos.

4. Programos paskirtis suformuluota pagal Gaisrų prevencijos veiksmų plano pagrindinį tikslą – pasiekti, kad iki 2031 m. gaisruose žuvusiųjų Lietuvoje skaičius būtų ne didesnis nei 30 per metus ir kad būtų užtikrintas ir tolesnio gaisruose žuvusiųjų skaičiaus mažėjimo tendencijos pokytis. Siekiant šio tikslo kartu su kitomis institucijomis turi būti stiprinama gaisrų prevencijos veikla Šalčininkų rajono savivaldybėje, skleidžiamos gaisrinės saugos žinios, ugdomi rajono gyventojų saugios gyvensenos įpročiai ir tobulinamas gaisrų prevencijos organizavimas.

5. Savivaldybės, kurioje per metus gaisruose žūsta daugiau kaip 0,8 gyventojų 10 tūkst. gyventojų, Programą suderina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

II SKYRIUS ESAMOS GAISRINĖS SAUGOS BŪKLĖS ANALIZĖ

6. Gaisrinės saugos būklę Šalčininkų rajone atspindi gaisrų statistika. Didžiausias gaisrų skaičius per praėjusius pastaruosius 6 metus (2015-2020 m.) Šalčininkų savivaldybės teritorijoje buvo: 2015 m. – 264 gaisrai, mažiausias 2017 m. – 128 gaisrai. Per 2021 metų 11 mėnesių Šalčininkų rajone kilo 144 gaisrai.

1 lent. Gaisrų skaičiaus pagal gaisro kilimo vietą Šalčininkų rajone statistika 2015-2020 m.

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Gaisrų skaičius, vnt.	Nuo bendro gaisrų skaičiaus, proc.	Gaisrų skaičius, vnt.	Nuo bendro gaisrų skaičiaus, proc.	Gaisrų skaičius, vnt.	Nuo bendro gaisrų skaičiaus, proc.	Gaisrų skaičius, vnt.	Nuo bendro gaisrų skaičiaus, proc.	Gaisrų skaičius, vnt.	Nuo bendro gaisrų skaičiaus, proc.	Gaisrų skaičius, vnt.	Nuo bendro gaisrų skaičiaus, proc.
Ūkiniai pastatai	42	15,91	29	17,58	20	15,63	24	9,38	24	9,27	12	6,90
Gyvenamieji namai	29	10,98	33	20,00	24	18,75	50	19,53	32	12,36	20	11,49
Gamybos paskirties	3	1,14	2	1,21	2	1,56	1	0,39		0,00	2	1,15

Atviros teritorijos	153	57,95	77	46,67	54	42,19	159	62,11	171	66,02	106	60,92
Administracijos, prekybos, mokslo	2	0,76	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,77	0	0,00
Transporto priemonės	10	3,79	10	6,06	16	12,50	12	4,69	13	5,02	16	9,20
Šiukslių konteineriai	4	1,52	4	2,42	4	3,13	4	1,56	7	2,70	7	4,02
Apleisti pastatai	13	4,92	6	3,64	6	4,69	3	1,17	5	1,93	7	4,02
Kiti	8	3,03	4	2,42	2	1,56	3	1,17	5	1,93	4	2,30
BENDRAS GAISRŲ SKAIČIUS	264		165		128		256		259		174	

7. Pagal statistiką Šalčininkų rajone gaisrai dažniausiai kyla atvirose teritorijose, gyvenamuosiuose namuose ir ūkiniuose pastatuose. Gaisrams atvirose teritorijose (pievos, ražienos, miškas, miško paklotė) kilti didelę įtaką turi orai – kuo sausringesnis laikotarpis, tuo dažniausiai daugiau gaisrų atvirose teritorijose. Šie gaisrai dažniausiai kyla kovo-gegužės mėnesiais dėl neatsargaus žmonių elgesio su ugnimi bei tyčinio žolės deginimo. Gaisrai pastatuose dažniausiai kyla dėl krosnių, židinių bei dūmtraukių gedimų, įrengimo bei eksploatavimo reikalavimų pažeidimų, elektros įrenginių, prietaisų, elektros instaliacijos gedimų, įrengimo bei eksploatavimo reikalavimų pažeidimų ir neatsargaus žmonių elgesio su ugnimi.

2 lent. Gaisrų skaičius pagal gaisrų kilimo priežastis 2015-2020 m.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Neatsargus žmogaus elgesys	24	16	4	10	10	8
Elektros įrangos įrengimo ir eksploatavimo taisyklių pažeidimai, gedimai	22	17	15	17	21	6
Pašalinis ugnies šaltinis	177	95	70	174	191	119
Krosnių ir dūmtraukių įrengimo ir eksploatavimo taisyklių pažeidimai, gedimai	10	21	17	37	20	16
Tyčinė žmonių veika (padeigimai)	6	8	9	5	4	7
Transporto priemonių gedimai	2	4	4	9	7	10
Vaikų išdykavimas	9	1			1	
Žaibo iškrova	4	1	4	3	1	2
Kiti	10	2	5	1	1	6
BENDRAS GAISRŲ SKAIČIUS	264	165	128	256	259	174

8. Priešgaisrinė sauga ir saugus elgesys gyventojų būstuose – aštri ir jautri visuomenės problema. Daugiau kaip 90 proc. žmonių žūsta gyvenamosiose patalpose, o beveik visi tragiški gaisrai kyla būtent dėl žmonių kaltės – neatsargaus rūkymo ar neatsargaus elgesio su ugnimi. Daugiausia žmonių gyvybių nusineša gaisrai, kilę šaltuoju metų laiku ir naktį (nors didžioji dalis gaisrų dažniausiai kyla dienos metu). Dažnai gaisruose žūsta vyresnio amžiaus, vieniši žmonės, senoliai ir neįgalūs asmenys, kuriems sudėtinga patiems savimi pasirūpinti.

9. Laikotarpiu 2002-2020 m. gaisruose Šalčininkų rajone žuvo 124 žmonės. Daugiausia žūčių gaisruose įvyko 2006 m. (žuvo 13 žmonių), mažiausiai žuvusiųjų gaisruose – 2017 m. (1 žmogus). 2021 m. gruodžio 1 d. duomenimis per 2021 m. 11 mėnesių gaisruose žuvo du žmonės, o tai atitinka 0,66 gyventojų 10 tūkst. rajono gyventojų (žr. Programos 5 p.).

3 lent. Žuvusiųjų gaisruose skaičius 2002-2020 m.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Žuvę gaisruose	9	7	4	12	13	10	12	3	10	6	4	4	7	5	6	1	3	5	3

10. Šiame punkte apibendrintai pateikiama informacija apie nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 1 d. Šalčininkų rajone kilusių gaisrų, kuriuose žuvo žmonės, aplinkybes:

- 2019 m. sausio mėn. Dieveniškių sen., Šiurkščių kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl neatsargaus rūkymo. Gaisro metu žuvo 1966 g.m. vyras.
- 2019 m. sausio mėn. Dieveniškių sen., Albertinos kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl neatsargaus rūkymo. Gaisro metu žuvo vyras.
- 2019 m. kovo mėn. Kalesninkų sen., Matuizų kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl neatsargaus rūkymo. Gaisro metu žuvo 1969 g.m. vyras ir 1966 g.m. moteris.
- 2019 m. rugpjūčio mėn. Gerviškių sen., Gerviškių kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl elektros instaliacijos gedimo. Gaisro metu žuvo 1931 g.m. moteris.
- 2020 m. vasario mėn. Butrimonių sen., Butrimonių kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl neatsargaus rūkymo. Gaisro metu žuvo 1960 g.m. moteris.
- 2020 m. kovo mėn. Turgelių sen., Bygirdų kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl neatsargaus rūkymo. Gaisro metu žuvo 1967 g.m. vyras.
- 2020 m. gruodžio mėn. Akmenynės sen., Slabados kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl neatsargaus rūkymo. Gaisro metu žuvo 1965 g.m. vyras.
- 2021 m. vasario mėn. Poškonių sen., Lastaučikų kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl dūmtraukio ir krosnies gedimo. Gaisro metu žuvo 1957 g.m. vyras.
- 2021 m. gegužės mėn. Jašiūnų sen., Vidnapolio kaime gyvenamajame name kilo gaisras dėl neatsargaus rūkymo. Gaisro metu žuvo 1969 g.m. vyras.

11. Išskiriamos pagrindinės probleminės sritys, įtakančios gaisrų kilimą ir žuvusiųjų gaisruose faktą:

11.1. socialinės asmenų grupės – senyvo amžiaus žmonės, socialiai remtini ir asocialūs asmenys;

11.2. žalingi žmonių įpročiai – rūkymas, alkoholis ar kitų svaigiųjų medžiagų vartojimas;

11.3. ekonominiai veiksniai – dėl sunkios materialinės padėties gyventojai nesirūpina priešgaisrine sauga gyvenamuosiuose būstuose (nekeičia pasenusios elektros instaliacijos, neremontuoja krosnių ir dūmtraukių, neįsirengia žaibolaidžių, autonominių dūmų signalizatorių);

11.4. gamtinės oro sąlygos – stichiniai veiksniai, šaltasis periodas, sausra;

11.5. apleisti objektai ir teritorijos – neprižiūrėti ir apleisti pastatai, netvarkomos atviros teritorijos.

12. Remiantis 2021 m. lapkričio 22 d. (Nr. S2(24.1.2)-649) sudarytu Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos skyriaus sąrašu ir pateiktu PAGD prie VRM Vilniaus PGV Šalčininkų priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai, Šalčininkų rajone pagal socialines grupes (vieniškų asmenų, senyvo amžiaus asmenų, neįgalių asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose, taip pat turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose) atskirose seniūnijose esančių būstų, kuriuos nurodytu programos priemonių plane vykdymo laikotarpiu būtina aplankyti, skaičius:

12.1. Butrimonių seniūnija:

Vieniškų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 12;

Neįgalių asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 8;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 2.

12.2. Kalesninkų seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 12;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 1;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 4.

12.3. Baltosios Vokės seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 10;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 4;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 1.

12.4. Pabarės seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 9;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 7;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 0.

12.5. Dainavos seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 8;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 2;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 3.

12.6. Poškonių seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 17;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 1;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 2.

12.7. Gerviškių seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 29;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 19;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 0.

12.8. Eišiškių seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 26;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 5;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 4.

12.9. Turgelių seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 9;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 3;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 0.

12.10. Akmenynės seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 3;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 0;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 1.

12.11. Jašiūnų seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 5;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 0;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 0.

12.12. Dieveniškų seniūnija:

Vieniųjų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 9;

Neįgaliųjų asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 3;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 1.

12.13. Šalčininkų seniūnija:

Vieniškų asmenų ir senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių riziką keliančiuose būstuose – 18;

Neįgalių asmenų ir auginančių nepilnamečius vaikus asmenų – 13;

Turinčių specialių poreikių ir gyvenančių riziką keliančiuose individualiuose būstuose – 3.

13. Minėtas sąrašas labai svarbus efektyviai gaisrų prevencijos planavimo veiklai organizuoti ir ribotus valstybės ir savivaldybių institucijų resursus nukreipiant į didžiausią riziką keliančius objektus. Remiantis Gaisrų prevencijos planu šis sąrašas turi būti kasmet atnaujinamas Programos vykdymo laikotarpiu iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

III SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

14. Programos tikslas – sukurti Šalčininkų rajone gaisrų prevencijos mechanizmą siekiant išvengti gaisrų ir juose nukentėjusių bei žuvusių asmenų, akcentuojant šiuos programos tikslo prioritetus:

14.1. saugus žmonių elgesys;

14.2. saugi aplinka, saugūs gyventojų būstai;

14.3. operatyvi ir kokybiška pagalba kilus gaisrui ar susidarius ekstremaliai situacijai.

15. Įgyvendinant saugaus žmonių elgesio prioritetą bus siekiama stiprinti gyventojų švietimą priešgaisrinės saugos srityje. Tikslui pasiekti keliami šie uždaviniai:

15.1. šviesti visuomenę, ugdyti žmonių saugos kultūrą (susitikimų, seminarų, paskaitų įvairioms gyventojų socialinėms grupėms organizavimas, dalomosios medžiagos įsigijimas ir platinimas);

15.2. švietimo įstaigose ugdyti vaikų gaisrinės saugos kultūros, gebėjimo saugiai elgtis ekstremaliomis sąlygomis įgūdžius (ekskursijų, saugos pamokėlių ir kitų veiklų organizavimas, dalomosios medžiagos įsigijimas ir platinimas).

16. Įgyvendinant saugios aplinkos ir saugių gyventojų būstų prioritetą bus siekiama gerinti individualių ir daugiabučių gyvenamųjų namų priešgaisrinę būklę. Tikslui pasiekti keliami šie uždaviniai:

16.1. atlikti pastatų priešgaisrinės būklės vertinimą;

16.2. siekti, kad gaisras būtų aptiktas kuo anksčiau (dūmų detektoriai);

16.3. mažinti užsidegimo riziką, švelninti gaisro pasekmes (šildymo įrenginių, dūmtraukių, elektros instaliacijos remontas, dūmtraukių bei dūmtakių valymas, atvirų teritorijų reidai);

16.4. užtikrinti, kad gaisro atveju žmonės galėtų saugiai išeiti iš pastato (bendro naudojimo patalpų, visų evakuacijos kelių bei išėjimų tinkama priešgaisrinė būklė).

17. Įgyvendinant trečiąjį (p.14.3) prioritetą bus siekiama užtikrinti operatyvią ir kokybišką pagalbą gaisro ar kitų ekstremaliųjų įvykių metu. Tikslui pasiekti keliami šie uždaviniai:

17.1. užtikrinti priešgaisrinės ir kitų specialiųjų tarnybų technikos privažiavimą prie pastatų;

17.2. užtikrinti vandens tiekimą gaisrams gesinti ir laisvą priėjimą prie vandens šaltinių (gaisrinių hidrantų, rezervuarų ir pan.).

IV SKYRIUS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

18. Programos įgyvendinimą pagal priemonių planą organizuoja ir koordinuoja Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo

departamento Vilniaus priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Šalčininkų priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba. Taip pat jos įgyvendinime gali dalyvauti ir kiti valstybės, savivaldybės ir nevyriausybinio sektoriaus subjektai.

19. Programa įgyvendinama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės biudžete atitinkamoms institucijoms ir įstaigoms, atsakingoms už Programos priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų finansinių šaltinių.

20. Programos įgyvendinimo kontrolę vykdo savivaldybės administracijos direktorius.

21. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą Programos įgyvendinimo pažangą, laiku nustatyti kliūtis ir problemas savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta Gaisrų prevencijos komisija reguliariai vykdo Programos įgyvendinimo stebėseną, atsižvelgiant į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ir galinčius įtakoti Programą.

22. Programos įgyvendinimas vertinamas pagal priemonių plane nustatytus tikslo rezultato kriterijus. Programos uždavinių įgyvendinimas vertinamas pagal priemonių plane nustatytus laukiamo rezultato vertinimo kriterijus.

23. Gaisrų prevencijos komisija Programos vykdymo laikotarpiu kasmet iki einamųjų metų gruodžio 1 d. surenka ir apibendrina informaciją apie Programos įgyvendinimo eigą, veiksmingumą. Apibendrinimas teikiamas savivaldybės administracijos direktoriui.

24. Už Programos keitimą ir atnaujinimą atsakinga Gaisrų prevencijos komisija. Siūlymai keisti ar atnaujinti Programą teikiami kartu su apibendrinta informacija apie Programos vykdymą savivaldybės administracijos direktoriui iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

25. Atliekant Programos atnaujinimą, turi būti įvertinama, ar įvykdžius Programos įgyvendinimo priemones, yra pasiekti planuoti rezultatai, ar sumažinti nustatyti gaisrų kilimo rizikos veiksniai, ir, atsižvelgiant į rezultatus bei Gaisrų prevencijos planą, kokias naujas priemones planuojamiems rezultatams reikia nustatyti.

25. Savivaldybės atsakinga institucija ar įstaiga kiekvienais metais iki sausio 10 d. pateikia *PAGD informaciją* apie Programos įgyvendinimo eigą ir rezultatus, taip pat įgyvendintų ar įgyvendinamų priemonių vertinimo kriterijus ir jų reikšmes. Informacija apie vertinimo kriterijus, kurių neįmanoma pateikti iki nurodyto termino, teikiama atsižvelgiant į duomenų gavimo terminus.
